

Sygn. akt XIV C 966/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 stycznia 2024 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Pile

w składzie następującym:

Przewodniczący sędzia Jan Sterczała

Protokolant st.prot. Magdalena Grzybowska

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2023 r. w Pile

sprawy z powództwa **J. W. (1), J. W. (2), B. M.**

przeciwko (...) **S.A. w W.**

o ustalenie, zapłatę

- zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 21 585,92 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia doręczenia pozwu 26.03.2021 r.;
- w pozostałym zakresie powództwo oddala;
- nie obciąża powodów obowiązkiem zwrotu kosztów procesu pozwanemu.

	Jan Sterczała	
--	---------------	--

sygnatura akt XIV C 966/20

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 22 października 2020r. powodowie: J. W. (1), J. W. (2), oraz B. M. wnieśli o:

- stwierdzenie wyrokiem nieważności umowy kredytu mieszkaniowego (...) hipoteczny nr (...) z dnia 29 marca 2006r. zawartej pomiędzy powodami oraz pozwanym- (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.;
- zasądzenie od pozwanego banku solidarnie na rzecz powodów kwoty 83.527,22 zł tytułem nadpłaconych rat odsetkowych i kapitałowych do dnia 1 kwietnia 2020r. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia doręczenia pozwanemu pozwu do dnia zapłaty;
- obciążenie kosztami postępowania w całości pozwanego banku i w związku z powyższym zasądzenie od pozwanego banku na rzecz powodów zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według spisu, a w przypadku nie złożenia spisu kosztów według norm prawnie przypisanych wraz z odsetkami zgodnie z art. 98 §1(1) k.p.c.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że umowa kredytu zawiera klauzule abuzywne niezgodnione z nimi indywidualnie i sformułowane w sposób niejednoznaczny. Wskazali również, iż w chwili podpisania umowy oraz

w okresie późniejszym faktyczna wysokość zobowiązania była im nieznana, a kursy kupna i sprzedaży franka szwajcarskiego były ustalane przez Bank w sposób arbitralny. Powodowie podnieśli, że jako konsumenci nie byli świadomi możliwości ogromnego wahania kursu franka szwajcarskiego, przy czym Bank w sposób należyty nie poinformował ich o przedmiotowym ryzyku walutowym.

W odpowiedzi na pozew, pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości z uwagi na brak interesu prawnego powodów do wytoczenia powództwa w niniejszej sprawie oraz o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pismem z dnia 20 lipca 2023r. powodowie zmodyfikowali swoje stanowisko w sprawie w ten sposób, że wnieśli o :

- 1) stwierdzenie wyrokiem nieważności umowy kredytu mieszkaniowego (...) hipoteczny nr (...) z dnia 29 marca 2006r. zawartej pomiędzy powodami oraz pozwanym- (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.;
- 2) zasądzenie od pozwanego banku na rzecz powodów małżonków J. i J. W. (2) kwoty 103.955,44 zł tytułem nadpłaconych rat odsetkowych i kapitałowych do dnia 5 kwietnia 2023r. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie:
 - a) dla kwoty 83.527,22 zł od dnia doręczenia pozwanemu pozwu do dnia zapłaty;
 - b) dla kwoty 20.428,22 zł od dnia doręczenia pozwanemu rozszerzonego pozwu do dnia zapłaty.
- 3) obciążenie kosztami postępowania w całości pozwanego banku i w związku z powyższym zasądzenie od pozwanego banku na rzecz powodów zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według spisu, a w przypadku nie złożenia spisu kosztów według norm prawnie przypisanych wraz z odsetkami zgodnie z art. 98 §1(1) k.p.c.

W odpowiedzi na rozszerzenie powództwa pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, również w zakresie zmodyfikowanym pismem z dnia 14 lipca 2023r. oraz obciążenie powodów wszystkimi kosztami postępowania w całości, w tym zasądzenie od nich na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego.

Na rozprawie dnia 18 grudnia 2023r. strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 29 marca 2006r. powodowie zawarli z pozwanym bankiem umowę Kredytu mieszkaniowego (...) hipoteczny numer (...). Celem kredytu było finasowanie kosztów remontu i modernizacji budynku mieszkalnego, z przeznaczeniem za zaspokojenie własnych potrzeb mieszkaniowych. Dla kredytowanej nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta pod numerem (...).

Kredyt został udzielony w kwocie 40.660 CHF. Wypłata kredytu następowała w walucie krajowej- złoty polski, po kursie ustalonym przez bank w ratach:

- a) 50.000 zł w dniu 5 kwietnia 2006r. co odpowiada kwocie 20.324,38 CHF;
- b) 49.185,76 zł w dniu 2 maja 2006r. co odpowiada kwocie 20.335,62 CHF.

Termin spłaty kredytu został ustalony na dzień 1 marca 2036r. Kredyt indeksowany był do waluty obcej – franka szwajcarskiego. Kwota kredytu w CHF lub transzy zostać miała określona według kursu kupna dewiz dla waluty franka szwajcarskiego zgodnie z tabelą kursów, obowiązującą w Banku w dniu wykorzystania kredytu lub jego transzy. Uruchomienie kredytu nastąpić miało w złotych, w 2 transzach, a wysokość każdej z nich przeliczona została według kursu kupna dewiz dla CHF zgodnie z tabelą kursów obowiązującą w Banku w dniu wykorzystania danej transzy. Oprocentowanie kredytu według zapisów niniejszej umowy było zmienne. W dniu jej zawarcia oprocentowanie

kredytu wynosiło 3,13 % w stosunku rocznym jako stawka bazowa LIBOR 3- miesięczny, powiększona o stałą marżę Banku w wysokości 1,9 punktów procentowych.

Powodowie na mocy umowy zobowiązali się do spłaty kredytu w miesięcznych ratach. Kwoty rat kapitałowo–odsetkowych kredytu określone miały być w walucie obcej (CHF), a spłacane w polskich złotych, po zastosowaniu kursu sprzedaży danej waluty, zgodnie z tabelą kursów obowiązującą w Banku w dniu spłaty raty. Powodowie w trakcie procedury zawarcia umowy kredytu, podpisali oświadczenie zawarte w jej treści w przedmiocie uzyskania informacji o ryzyku związanym ze zmianą kursów walut, jednocześnie oświadczając, iż rozumieją wynikające z tego konsekwencje.

Całkowity koszt kredytu na dzień zawarcia umowy wynosił 487,92 CHF, a rzeczywista roczna stopa oprocentowania 3,13 %. Strony wywiązywały się z postanowień umownych.

Łączna kwota faktycznie spłaconych przez powodów rat kapitałowo – odsetkowych wyniosła 20.428, 22 zł.

Pismem z dnia 17 września 2020r. pełnomocnik powodów wezwał pozwanego do podjęcia negocjacji w sprawie „odfrankowania” ich umowy kredytowej przedstawiając swoje propozycje. W odpowiedzi pozwany bank w piśmie z dnia 8 października 2020r. nie uznał roszczeń strony powodowej wskazując, iż umowa nie naruszyła obowiązującego prawa i nie zawierała klauzul abuzywnych.

/ dowody: umowa kredytu mieszkaniowego (...)hipoteczny numer (...) z dnia 29 marca 2006r. (k.12- 20), wniosek powodów z dnia 17 września 2020r. (k. 33), odpowiedź pozwanego z dnia 8 października 2020r. (k.36-37), zeznania świadka A. S. złożone na rozprawie dnia 11 października 2021r. (k.248-249), zeznania świadka M. D. złożone na rozprawie dnia 11 października 2021r. (k. 249-251), zeznania świadka S. N. (k. 266-268), opinia z dnia 13 czerwca 2023r. (k. 337-344), przesłuchanie stron na rozprawie dnia 22 marca 2022r. (k. 285-286)/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o następującą ocenę dowodów.

Stan faktyczny sprawy nie był przedmiotem sporu. Wynikał on zresztą w oczywisty sposób z treści dołączonych do pozwu i odpowiedzi na pozew dokumentów, których prawdziwość i autentyczność nie była kwestionowana.

Zeznania świadka S. N. uznać należało za wiarygodne, spójne i logiczne. Świadek jest pracownikiem banku (...) S.A. Świadek nie brał udziału w procesie zawierania umowy kredytowej przez powodów.

Zeznania świadków A. S. i M. D. uznać należało za logiczne, spójne i prawdziwe, choć nie wniosły one do sprawy niczego więcej, niżby to wynikało z treści dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy.

Opinia biegłego dr hab. P. M. opracowana została w sposób fachowy, rzetelny i wyczerpujący. Była spójna, logiczna i zrozumiała. W sposób przekonujący i nie budzący zastrzeżeń zostały w niej wskazane przesłanki, które doprowadziły do końcowych wniosków i pozwoliły na ustalenie różnicy między wysokością rat kapitałowo – odsetkowych faktycznie spłaconych przez powodów, a wysokością hipotetycznych rat kredytu przy założeniu, że umowa kredytu powinna być wykonywana z wyłączeniem postanowień dotyczących indeksacji kwoty kredytu oraz rat.

Za wiarygodne uznano również zeznania powodów, Sąd nie znalazł podstaw do ich zakwestionowania. Pewne nieścisłości w treści zeznań można łatwo wyjaśnić znacznym upływem czasu, jaki minął od zawarcia umowy do rozprawy, na której składali zeznania.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się bezzasadne w zakresie roszczenia głównego, za uzasadnione uznano je częściowo w zakresie roszczenia o zapłatę.

Nie powtarzając rozbudowanej argumentacji zawartej w uzasadnieniu pozwu, Sąd finalnie – w realiach niniejszej sprawy – uznał, iż w treści zaskarżonej umowy znalazły się postanowienia, które można było uznać za abuzywne. Były to postanowienia, dotyczące indeksowania udzielonego powodom kredytu w złotych do obcej waluty, franka

szwajcarskiego w połączeniu z obowiązkiem spłaty kredytu według kursu kupna franka szwajcarskiego na moment spłaty kredytu. Postanowienia te okazały się w ocenie Sądu nieuczciwe w stosunku do powodów – konsumentów przede wszystkim z uwagi na fakt, iż na mocy owych postanowień umowy, pozwany bank mógł samodzielnie kształtować wysokość raty kredytu, według nieskonkretyzowanych w umowie kryteriów. Konsekwencją tego stanu rzeczy był zatem stan, który miał miejsce w niniejszej sprawie, iż w przypadku znacznego wzrostu kursu waluty obcej w stosunku do złotówki, rata kredytu oraz wysokość aktualnego salda zadłużenia, wzrastały w radykalny sposób. Umowa zatem w zawartym przez strony kształcie była – w zakwestionowanym przez Sąd zakresie - umową nadmiernie ryzykowną i naruszającą w ten sposób interesy powodów, niebędących przecież finansistami, świadomymi ryzyka kursowego.

Za abuzywne zatem należało uznać postanowienia umowne, pod numeracją § 5 ust.4, § 7 ust.2, § 9 ust.3, § 13 ust.7.

Rozważenia jednak wymagała kwestia możliwości unieważnienia przez Sąd całej umowy i – w konsekwencji – zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów wszystkich uiszczonych przez nich rat kredytu. Tego zresztą powodowie oczekiwali przede wszystkim od Sądu, tak bowiem określili roszczenie główne. W ocenie Sądu – w realiach niniejszej sprawy – rozwiązanie takie jednak byłoby zbyt daleko idące. Punktem wyjścia i to niezależnie od stanowiska dochodzącego ochrony prawnej konsumenta, winna być próba „ratowania” wiążącego strony stosunku prawnego przez wyeliminowanie postanowień umownych, naruszających interes konsumenta [art. 385¹ § 1 i n. kc: „Postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. § 2 Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. § 3 Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. § 4. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie spoczywa na tym, kto się na to powołuje].

W niniejszej sprawie Sąd uznał, iż jest możliwe sanowanie zawartej przez strony umowy, a więc wyeliminowanie niekorzystnych dla powodów jej postanowień oraz dokonanie stosownego rozliczenia z tego tytułu.

Sąd uznał zatem finalnie, iż po wyeliminowaniu postanowień umowy, dotyczących indeksacji kredytu do waluty franka szwajcarskiego (w konsekwencji do eliminacji obowiązku spłaty w tej walucie lub równowartości w złotych według kursu kupna pozwanego), do zapłaty na rzecz powodów, za okres dochodzony pozwem, należy się kwota, którą zasądzono na rzecz powodów w pkt. 1 sentencji. Jest to, wyrażona w złotych polskich, suma obliczona, jako różnica między faktycznie pobraną przez pozwanego sumą rat, a kwotą jaką w rzeczywistości winna być spłacona. Kwota ta została określona w opinii biegłego.

Ubocznie należy zauważyć, iż takie rozstrzygnięcie sporu definitywnie powinno kończyć spór między stronami procesu co do wzajemnych rozliczeń w tytułu umowy kredytu – chroni przede wszystkim powodów przed ewentualnymi wzajemnymi roszczeniami banku, które mogłyby być rozważane przy ustaleniu nieważności umowy. Podobne stanowisko do wyżej prezentowanego zostało wyrażone również w orzecznictwie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14.10.2019 r. sygn. VI Ca 264/19, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14.07.2017 r. sygn. II CSK 803/16, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9.05.2019 r. w sprawie I CSK 2428/18). Sąd znał rzecz jasną argumentację przeciwną, zaprezentowaną przez stronę pozwaną, jak i w orzecznictwie, przemawiającą za niemożnością „odfrankowania” kredytu lecz argumentacji tej nie podzielił. Oczywiście, że klauzula indeksacyjna decydowała o istocie przedmiotowej umowy, a jej eliminacja była niemożliwa bez zmiany charakteru umowy, usunięcie klauzuli indeksacyjnej doprowadziłoby również do zaniknięcia ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z indeksacją kredytu do waluty (wyrok (...) z dnia 3 października 2019 r., C-260/18, K. D. i J. D. v. R. Bank (...), pkt 44). Te jednak okoliczności nie wyłączają jednak zdaniem Sądu dopuszczalności utrzymania w obrocie prawnym przedmiotowej umowy. Nie jest zasadna teza, iż nie byłoby wówczas możliwości ustalenia oprocentowania kredytu. Stawka LIBOR oczywiście jest stosowana w przypadku kredytów walutowych, jednakże w

niniejszej sprawie nie ma przeszkód, by ją stosować przy pominięciu niedozwolonych postanowień umownych. Takie bowiem oprocentowanie zostało ustalone przez strony.

Po wyeliminowaniu postanowień niedozwolonych umowa stron nie narusza prawa, zasad współżycia społecznego, nie sprzeciwia się właściwości stosunku umowy kredytowej.

W konsekwencji orzeczono jak w sentencji.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 102 kpc. Dokonując oceny czysto matematycznej, stwierdzić należałoby, iż powodowie w przeważającej mierze proces przegrali, skoro oddalono ich żądanie główne. Mając jednak na względzie, iż zasadnicza teza powodów co do abuzywnych postanowień umowy okazała się słuszna, Sąd nie obciążył powodów obowiązkiem zwrotu kosztów procesu stronie pozwanej.

J. Sterczała